

Державний кредит як передумова соціально-економічного розвитку країни

Шекишув І.О., ас, Харєбова Г. Ф., ст-ка, Харківський національний університет міського господарства

В загальнодержавних фінансах є особлива ланка фінансових відносин — державний кредит. Існування державного кредиту пов'язано з постійним протиріччям між потребами держави і її фінансовими можливостями, з хронічною нестачею централізованих фінансових ресурсів і, зокрема, з бюджетним дефіцитом. Держава виступає як позичальник коштів (а її кредиторами є юридичні та фізичні особи), кредитор і гарант.

Особливість державного кредиту складається у зворотності, терміновості і платності наданих у борг коштів. Узяті в борг кошти надходять у розпорядження органів державної влади, перетворюючи їх в додаткові фінансові ресурси. Джерелом погашення державних позик і виплати відсотків по них виступають ресурси бюджету.

Державний кредит, як фінансова категорія, виконує три функції: фінансову і регулюючу та контрольну. Фінансова функція забезпечує формування централізованих фондів фінансових ресурсів держави. Виступаючи в якості позичальника, держава забезпечує додаткові кошти для фінансування своїх витрат. В економічно розвинутих країнах державні позики є основним джерелом фінансування бюджетного дефіциту. В сучасних умовах прибутки, отримані завдяки державним позикам, стали другим після податків методом фінансування витрат бюджету. Регулююча функція державного кредиту полягає в тому, що вступаючи в кредитні відносини, держава впливає на стан грошового обігу, рівень процентних ставок на ринку грошей і капіталів, на виробництво і зайнятість. В основному контролюється цільове використання коштів, строки їх повернення і своєчасність сплати відсотків. Контроль поширюється як на залучення позикових коштів, так і на їх погашення.

Державний кредит поділяється на внутрішній (державні позики, використання частини вкладів населення ощадних установах, використання коштів державного позичкового фонду, казначейські позики, гарантовані позики) та зовнішній - як допомога міжнародними фінансовими організаціями, іншими державами.

Призначення державного кредиту виявляється насамперед у тому, що він є засобом мобілізації державою додаткових фінансових ресурсів. У випадку дефіцитності державного бюджету додатково мобілізовані фінансові ресурси використовуються на покриття різниці між бюджетами видатками і доходами. У разі позитивного бюджетного сальдо мобілізовані за допомогою державного кредиту кошти використовуються безпосередньо для фінансування економічних і соціальних програм. Ці означає, що державний кредит, будучи засобом збільшення фінансових можливостей держави, може стати важливим чинником прискорення її соціально-економічного розвитку країни.

